



**SURAT KELILING JABATAN PERDANA MENTERI BIL: 9/2017
NEGARA BRUNEI DARUSSALAM**

**GARISPANDUAN MELAKSANAKAN SURCAJ
DALAM PERKHIDMATAN AWAM**

Jabatan Perdana Menteri dengan ini memaklumkan bahawa Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, telah memperkenankan bagi satu garispanduan dikeluarkan mengenai proses pengenaan surcaj di bawah Peraturan-Peraturan Suruhanjaya Perkhidmatan Awam (Kelakuan Dan Tatatertib Pegawai Kerajaan), Akta Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Bab 16 hingga 19 dari Undang-Undang Negara Brunei Darussalam, Perkara-Perkara Perlembagaan III, Perintah Perlembagaan (Prosedur Kewangan) kepada pegawai dan kakitangan dalam Perkhidmatan Awam akibat kegagalan mematuhi peraturan-peraturan yang ditetapkan yang membawa kerugian kepada kewangan Kerajaan seperti berikut:

1. TAFSIRAN

- 1.1 Pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan** bermakna mana-mana orang yang memegang atau pernah memegang apa-apa jawatan dalam Kerajaan dan termasuk mana-mana orang yang dilantik memangku jawatan yang terlibat di dalam proses kutipan hasil, pembayaran-pembayaran, pemerolehan (procurement), dan penjagaan wang Negara dan barang-barang stor termasuk Setiausaha Tetap, Timbalan Setiausaha Tetap, Ketua Jabatan, Pegawai Pengawal, Pegawai Perkiraan, dan Pegawai dan Kakitangan Kerajaan.
- 1.2 Pegawai Pengawal** bermakna seseorang yang diberi kuasa melalui waran yang dikeluarkan dan ditandatangani oleh Jurukira Agung iaitu mengikut Peraturan Kewangan 13.
- 1.3 Pegawai Perkiraan** bermakna pegawai yang ditafsirkan di dalam Peraturan Kewangan 15 dan mempunyai tugas-tugas seperti yang dinyatakan di dalam Peraturan Kewangan 15 dan 17.
- 1.4 Peraturan Kewangan** adalah Peraturan-Peraturan Kewangan 1983 termasuk pindaan-pindaan yang akan dibuat jika ada;
- 1.5 Surcaj** bermakna satu denda yang dikenakan kepada kesalahan yang dibutirkan di dalam Garispanduan ini. Ianya bukan menggantikan tetapi sebagai tambahan kepada denda-denda yang dikenakan kepada pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan di bawah Tindakan Tatatertib mengikut Surat Keliling JPM 19/1998, Peraturan-Peraturan Kewangan 1983, denda-denda Mahkamah yang dikenakan oleh Mahkamah (selaras dengan **Peraturan Kewangan 292** yang menyatakan denda yang dikenakan oleh Mahkamah dalam satu-satu kejadian penyalahgunaan wang Negara dan barang-barang setor tidak boleh digunakan untuk mengganti kehilangan tersebut), dan sebarang peraturan bayaran balik jumlah kutipan hasil yang berkurangan, pembayaran yang terlebih bayar, kekurangan atau kerugian wang Negara dalam apa jua bentuk yang berlaku dari masa kesemasa.



- 2 -

- 1.6 **Wang Negara** bermakna wang-wang yang dimaksudkan oleh Peraturan-Peraturan Kewangan 1983.
- 1.7 **Barang-Barang Setor** bermakna barang-barang setor yang dimaksudkan oleh Peraturan-Peraturan Kewangan 1983.
- 1.8 **“Value for money”** bermakna pembelian dan pemerolehan yang bukan sahaja ekonomikal tetapi juga efisien dan berkesan untuk mencapai objektif dan hasil (output) yang dihasratkan.

2. OBJEKTIF MELAKSANAKAN SURCAJ

- 2.1 Mengamalkan sistem tadbirurus (governance system) dan *consequence management* dalam sektor perkhidmatan awam bagi meningkatkan akauntabiliti;
- 2.2 Menampung kerugian-kerugian yang ditanggung oleh Kerajaan yang berpunca dari hasil Kerajaan yang tidak dapat dikutip tepat pada masanya; pembayaran-pembayaran yang terlebih bayar, tidak teratur, dan tidak diberi kuasa; pemerolehan yang tidak mengamalkan sikap *value for money*, tidak mematuhi prosedur Kerajaan dan tidak berjimat cermat; kecuaiian dalam menjaga wang dan barang Negara yang hilang; dan kerugian wang Kerajaan;
- 2.3 Meningkatkan disiplin dan akauntabiliti dalam menjalankan tanggungjawab yang diamanahkan kepada semua peringkat pegawai dan kakitangan yang berkaitan dengan perbelanjaan wang Negara, kutipan hasil dan aset-aset Negara; dan
- 2.4 Mempastikan sistem kawalan kewangan Kerajaan yang kukuh.

3. JAWATANKUASA MEMPERTIMBANGKAN

3.1 Jawatankuasa Mempertimbangkan Surcaj berfungsi untuk:

- 3.1.1 Meneliti jenis-jenis kesalahan dan mentaksirkan jumlah kerugian wang Kerajaan serta mempertimbangkan cadangan tindakan yang akan diambil;
- 3.1.2 Mengenalpasti pegawai-pegawai yang dipertanggungjawabkan bagi dikenakan surcaj;

/3



- 3 -

- 3.1.3 Mendapatkan maklumat-maklumat tambahan dari Ketua-Ketua Jabatan atau Pegawai-Pegawai Pengawal dan mana-mana pihak yang perlu termasuk pegawai atau kakitangan yang dituduh bagi membantu penelitian pertimbangan Jawatankuasa (jika perlu); dan
- 3.1.4 Menyediakan dan menghadapkan sokongan untuk mendapat kebenaran
- 3.1.5 Keahlian Jawatankuasa ini adalah seperti berikut:

Pengerusi bersama;

- (i) YM Setiausaha Tetap (Korporat dan Pentadbiran Awam), Jabatan Perdana Menteri
- (ii) YM Setiausaha Tetap (Dasar) Kementerian Kewangan

Ahli-ahli;

- (i) YM Timbalan Pengerusi atau Ahli Suruhanjaya Perkhidmatan Awam;
- (ii) YM Timbalan Setiausaha Tetap (Prestasi dan Compliance), Kementerian Kewangan;
- (iii) YM Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam, Jabatan Perkhidmatan Awam; dan
- (iv) YM Penolong Peguamcara Negara, Jabatan Peguam Negara.

Setiausaha;

YM Jurukira Agung, Jabatan Perbendaharaan.

Urusetia;

Jabatan Perbendaharaan, Kementerian Kewangan

- 3.2 **Jawatankuasa Penyiasat** diketuai oleh YM Jurukira Agung iaitu berfungsi seperti berikut:

- 3.2.1 Melaksanakan siasatan ke atas kes-kes yang dihadapi samada yang dilaporkan oleh pihak Juruaudit Agung, Jurukira Agung, Ketua-Ketua Jabatan atau yang diarahkan oleh Jawatankuasa Mempertimbangkan Surcaj dari masa ke semasa; dan
- 3.2.2 Menghadapkan Laporan Penyiasatan kepada Setiausaha Jawatankuasa Mempertimbangkan Surcaj.

 14



- 4 -

3.3 **Jawatankuasa Mempertimbangkan Rayuan** berfungsi seperti berikut:

- 3.3.1 Meneliti rayuan-rayuan dan pembelaan diri yang diterima serta mempertimbangkan cadangan ketetapan mengenainya; dan
- 3.3.2 Menyediakan dan menghadapkan sokongan untuk mendapat kebenaran.

Di dalam kes-kes rayuan dan pembelaan diri, pegawai dan kakitangan yang telah dikenakan surcaj adalah untuk menghadapkan rayuan atau pembelaan diri kepada Jawatankuasa ini dalam tempoh yang akan ditetapkan oleh Menteri Kewangan atau Pegawai-Pegawai yang diberi kuasa olehnya selaras dengan Bab 16 dari ***Constitution (Financial Procedure) (Amendment) Order 2017 [Perintah Perlembagaan (Prosedur Kewangan) (Pindaan) 2017]***.

- 3.3.3 Keahlian Jawatankuasa ini adalah seperti berikut:

Pengerusi:

YM Timbalan Menteri (Korporat, PENGGERAK dan Ekonomi), Jabatan Perdana Menteri

Ahli-Ahli:

- (i) YM Pengerusi Suruhanjaya Perkhidmatan Awam;
- (ii) YM Setiausaha Tetap (Prestasi), Kementerian Kewangan;
- (iii) YM Timbalan Setiausaha Tetap (Hal Ehwal Korporat dan Pentadbiran Awam), Jabatan Perdana Menteri;
- (iv) YM Penguamcara Negara, Pejabat Peguam Negara

Setiausaha:

YM Ketua Pengarah Perkhidmatan Awam, Jabatan Perkhidmatan Awam

...../5



- 5 -

4. JENIS-JENIS KESALAHAN YANG BOLEH DIKENAKAN SURCAJ DAN SURCAJ YANG DIKENAKAN

4.1 KUTIPAN HASIL

4.1.1 Jenis-jenis kesalahan:

- (i) Gagal memungut mana-mana wang yang terhutang kepada Kerajaan sedangkan dia diberi tanggungjawab atau telah diberi tanggungjawab untuk memungutnya;
- (ii) Tidak memungut hasil sesegeranya yang menyebabkan jumlah hasil telah tertunggak, berkurangan dan sebagainya; dan
- (iii) Tidak melaksanakan proses pemantauan yang sempurna yang menyebabkan hasil yang telah dikutip diselewengkan, atau disalahgunakan atau dicuri.

4.1.2 Surcaj yang dikenakan:

- (i) Jumlah surcaj yang dikenakan ialah **100% dari hasil yang kurang atau tidak dapat dikutip**, dibahagikan kepada pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan mengikut pembahagian sebagaimana yang akan ditetapkan;
- (ii) Pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan juga boleh dikenakan Tindakan Tatatertib secara berasingan antaranya **ditahan kenaikan tahunan atau bonus atau kedua-duanya sekali pada tahun surcaj diputuskan.**

4.2 PEMBAYARAN

4.2.1 Jenis-jenis kesalahan:

- (i) Terlebih bayar gaji, elaun-elaun atau bonus;
- (ii) Pembayaran yang tidak teratur adalah termasuk terlebih bayar, tanpa invois, tanpa pesanan rasmi (Purchase Order), tidak ada kontrak yang sah, tanpa kebenaran, tanpa peruntukan yang diluluskan, dan tidak mempunyai peruntukan yang mencukupi; dan
- (iii) Membuat perakuan yang tidak betul yang menyebabkan pembayaran telah dilaksanakan disebabkan oleh perakuan berkenaan.

/6



- 6 -

4.2.2 Surcaj yang dikenakan:

4.2.2.1 Jumlah Surcaj yang dikenakan adalah **100% dari:**

- i) **Jumlah gaji, elaun-elaun atau bonus yang terlebih bayar yang tidak dapat dikutip balik; atau**
- ii) **Jumlah pembayaran yang dibuat tanpa invois, atau tanpa pesanan rasmi (Purchase Order), atau tidak ada kontrak yang sah, atau tanpa kebenaran, atau tanpa peruntukan yang diluluskan atau**
- iii) **Baki jumlah pembayaran yang peruntukannya tidak mencukupi atau**
- iv) **Jumlah pembayaran yang dibuat berikutan perakuan yang tidak betul,**

Dan dibahagikan kepada pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan mengikut pembahagian sebagaimana yang akan ditetapkan.

- ##### 4.2.2.2 Pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan juga boleh dikenakan Tindakan Tatatertib secara berasingan antaranya **ditahan kenaikan tahunan atau bonus atau kedua-duanya sekali pada tahun surcaj diputuskan.**

4.3 PEMEROLEHAN (*PROCUREMENT*)

4.3.1 Jenis-jenis kesalahan:

4.3.1.1 Gagal melaksanakan pembelian atau pemerolehan yang berhemah (prudent) atau mengamalkan *value for money* sehingga membawa kepada pembaziran dan kerugian kewangan Kerajaan dalam melaksanakan atau membenarkan pembelian atau pemerolehan seperti membuat pembelian barang-barang atau mendapatkan perkhidmatan yang tidak perlu atau secara berlebihan dan sebagainya;

4.3.1.2 Membuat perolehan tanpa peruntukan yang mencukupi atau tanpa peruntukan yang dibenarkan; dan

4.3.1.3 Tidak mematuhi Polisi dan Dasar Tawaran Kerajaan yang berkuatkuasa dari masa kesemasa seperti memecahkan projek-projek atau pembelian bagi mengelak dari mematuhi proses tawaran yang ditetapkan.

17



- 7 -

4.3.2 Surcaj yang dikenakan:

4.3.2.1 Jumlah Surcaj yang dikenakan ialah **100% dari:**

- i) **Nilai kerugian wang Kerajaan yang ditaksir oleh Jawatankuasa Menimbang Surcaj; atau**
- ii) **Nilai barang-barang yang berlebihan daripada keperluan; atau**
- iii) **Nilai barang-barang atau perkhidmatan yang diperolehi tanpa peruntukan,**

Dan dibahagikan kepada pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan mengikut pembahagian sebagaimana yang akan ditetapkan.

4.3.2.2 Pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan juga boleh dikenakan Tindakan Tatatertib secara berasingan iaitu **ditahan kenaikan tahunan atau bonus atau kedua-duanya sekali pada tahun surcaj diputuskan.**

5. WANG NEGARA, SETEM, SEKURITI, BARANG-BARANG STOR DAN LAIN-LAIN HARTA NEGARA

5.1 Jenis-jenis kesalahan:

5.1.1 Cuai dalam menyimpan anak-anak kunci yang menyebabkan kehilangan wang Negara, setem, surat jaminan, dokumen bernilai, resit, dan sebagainya; dan

5.1.2 Cuai dalam menjaga wang-wang Negara atau barang-barang setor Negara yang menyebabkan penyelewengan atau pecah amanah, kecurian, dan kehilangan wang-wang Negara atau barang-barang setor Negara.

5.1.3 Surcaj yang dikenakan:

- (i) Jumlah Surcaj yang dikenakan ialah **100% dari nilai wang Negara, setem, surat jaminan, dokumen bernilai, setem, resit, lisen dan barang-barang setor yang hilang, diselewengkan, dicuri atau rosak** dan dibahagikan kepada pegawai dan kakitangan yang telah dipertanggungjawabkan mengikut pembahagian sebagaimana yang akan ditetapkan.

/8



- 8 -

- (ii) Pegawai dan kakitangan yang dipertanggungjawabkan juga boleh dikenakan Tindakan Tatatertib secara berasingan iaitu **ditahan kenaikan tahunan atau bonus atau kedua-duanya sekali pada tahun surcaj diputuskan.**

6. KAEDAH MENUNTUT SURCAJ:

- 6.1 Pegawai yang dikenakan surcaj dianggap berhutang kepada Kerajaan selaras dengan Bab 19 di dalam Undang-Undang Negara Brunei Darussalam, Perkara-Perkara Perlembagaan III, Perintah Perlembagaan (Prosedur Kewangan) dan akaun pendahuluan akan dibuka atas nama pegawai berkenaan bagi memperakaunkan sementara kehilangan wang Negara disebabkan oleh kesalahan-kesalahan di atas sepertimana Peraturan Kewangan 290.3 para 3.15;
- 6.2 Surcaj boleh dikutip seperti berikut;
- 6.2.1 Secara tunai; atau
- 6.2.2 Dengan membuat potongan yang tidak melebihi dari 25% daripada gaji bulanan bagi yang masih berkhidmat; atau
- 6.2.3 Mengutip tidak melebihi 25% dari baksis dan membuat potongan pencen bulanan dengan tidak melebihi 25% daripada pencen bulanan bagi pegawai dan kakitangan Kerajaan yang telah berpencen; dan
- 6.2.4 Pegawai yang meletak jawatan atau pegawai yang telah berpencen dan tidak menerima pencen bulanan, boleh dituntut melalui tindakan undang-undang selaras dengan Bab 19 di dalam Undang-Undang Negara Brunei Darussalam, Perkara-Perkara Perlembagaan III, Perintah Perlembagaan (Prosedur Kewangan).
- 6.3 Potongan gaji, baksis dan pencen akan dibuat oleh pihak Jabatan Perbendaharaan.
7. Jawatankuasa Menimbang Surcaj akan ditubuhkan di Kementerian Kewangan dimana keahliannya adalah terdiri dari Pegawai-Pegawai Kanan Kerajaan.
8. Sementara Jawatankuasa Mempertimbangkan Rayuan pula akan ditubuhkan di Jabatan Perdana Menteri dengan keahliannya terdiri dari Pegawai-Pegawai Kanan kerajaan. Di dalam kes-kes rayuan, pegawai dan kakitangan yang telah dikenakan surcaj untuk menghadapi rayuan kepada Jawatankuasa ini dalam tempuh yang akan ditetapkan oleh Menteri Kewangan atau Pegawai-Pegawai yang diberi kuasa olehnya seperti Bab 16, 17 dan 18 **Constitution (Financial Procedure) (Amendment) Order, 2017 [Perintah Perlembagaan (Prosedur Kewangan) (Pindaan) 2017].**

/9



- 9 -

9. Surat Keliling ini berkuatkuasa mulai **21 Ogos 2017**.

Sekianlah sahaja yang dapat dimaklumkan pada menjunjung titah perkenan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam.

“Transformasi Perkhidmatan Awam, Menjana Perubahan Minda Yang Positif”


[HAJI NAZMI BIN HAJI MOHAMAD]
Setiausaha Tetap

Jabatan Perdana Menteri
Istana Nurul Iman
Bandar Seri Begawan
NEGARA BRUNEI DARUSSALAM

Rujuka: (9)JPM/SK/2017

Tarikh: 15 Zulhijjah 1438 / 06 September 2017